

INFORMATOR

Towarzystwa Przyjaciół Skawiny

Nr 106 (1/2023) – wydanie specjalne • ISSN 1234-0162

Marcin Kania

Fotowędrowka po Skawinie

Skawina 2023

Marcin Kania

Fotowędrówka po Skawinie

Skawina 2023

Wydawca:
Towarzystwo Przyjaciół Skawiny
ul. Żwirki i Wigury 23/16
32-050 Skawina

Publikacja współfinansowana ze środków
budżetu Miasta i Gminy Skawina

Redakcja:
Stanisław Grodecki, Mariusz Tarnopolski, Marian Strzeboński, Ewa Tarnopolska

Redakcja „Informatora Towarzystwa Przyjaciół Skawiny”
zastrzega sobie prawo do selekcji nadesłanych materiałów,
a w razie potrzeby do ich korekty.

Materiały do druku przyjmowane są wyłącznie w formie elektronicznej.
Niezamówionych materiałów Redakcja nie zwraca.
Redakcja i Autorzy nie otrzymują honorarium za nadesłane teksty.

Adiustacja:
Magdalena Świerzowska

Opracowanie graficzne i liternicze:
Marcin Kania

Na pierwszej stronie okładki uwidoczniono zegar z wieży Ratusza w Skawinie
Na karcie tytułowej — zdobienie okna wieży Ratusza

© Copyright by Towarzystwo Przyjaciół Skawiny & Autorzy, Skawina 2023

ISSN 1234-0162

Nakład: 500 egz.

Skład i druk: Drukarnia Tercja
30-723 Kraków, ul. Golikówka 77/1
e-mail: tercja-tercja1@tlen.pl

Wprowadzenie

Pod koniec maja bieżącego roku zostałem poproszony przez Władze Towarzystwa Przyjaciół Skawiny o przygotowywanie niewielkiego albumu fotograficznego, poświęconego temu niezwykłemu miastu. Nie jestem mieszkańcem Skawiny, chętnie jednak odwiedzam to miejsce z aparatem fotograficznym. Postanowiłem zatem przygotować zbiór ujęć miejsc i obiektów dobrze mi znanych, do których często i chętnie powracam*. Są to: tętniący życiem Rynek, okalające go świątynie, pełen zieleni Park Miejski, ulice i uliczki w centrum, dworki w Radziszowie i Korabnikach, przydrożne kapliczki, a także instytucje kultury zlokalizowane w zabytkowych wnętrzach. Projekt ten nazwałem *fotowędrowską*, albowiem niniejsza publikacja nie jest fotograficznym portretem miasta, a jedynie wynikiem zachwyty zafascynowanego miejscem fotografa, który „wyjmuje” z architektoniczno-kulturowego pejzażu poszczególne składowe po to, by podzielić się nimi z Czytelnikami. W ten sposób powstał niniejszy zbiór ujęć — teka wędrowca. Dodajmy — wędrowca, który obserwuje rzeczywistość przez obiektyw aparatu, ale który używa tego narzędzia w sposób subiektywny. Każdy wędrowiec jest trochę wiercipiętą, pojawia się to tu, to tam i nie zawsze przestrzega marszruty. Taki już jego urok, tak też została ułożona niniejsza fotoopowieść. Mam nadzieję, że będzie ona miała swój ciąg dalszy, albowiem miasto czerpie siły witalne z upływającego czasu. Jest jak wino — czas dodaje mu smaku. Za wsparcie okazane podczas prac nad albumem serdecznie dziękuję Zarządowi TPS, architektowi Wacławowi Włodarskiemu oraz napotkanym podczas fotowędrowski Mieszkańcom.

* Literatura: *Dzieje Skawiny w latach 1364–1970*, red. Mieczysław Kozłowski, Skawina 1970; Krasnowolski Bogusław, *Leksykon zabytków architektury Małopolski*, Kraków 2013; Kutaś Paweł, *Kapliczki, figury i krzyże przydrożne w gminie Skawina*, Skawina 2007; ks. Mardyła Przemysław, *Parafia Świętych Apostołów Szymona i Judy Tadeusza w Skawinie. 650 lat historii*, Kraków 2014; *Monografia Skawiny. 650 lat tradycji*, praca zbiorowa, Skawina 2016; *Rejestr zabytków nieruchomości — województwo małopolskie* (dokument NID, online); *Zabytkowe kościoły w Gminie Skawina*, red. M. Turkawska, Skawina 2016.

Ratusz — siedziba Władz Miasta i Gminy Skawina. Budynek powstał w pierwszych latach XX stulecia. Projekt przygotował znany krakowski architekt Władysław Ekielski (1855–1927).

Pierzeja północno-wschodnia Rynku. W prześwicie widać wieżę Kościoła pod wezwaniem Świętych Apostołów Szymona i Judy Tadeusza. Budynek narożny pierzei północnej — piętrowy, kryty dachem trójspadowym — od wielu lat jest siedzibą Policji (Rynek 17).

Południowy skraj pierzei zachodniej Rynku, wyjazd w kierunku Radziszowa.

Narożnik południowo-wschodni Rynku, wjazd od ulicy Marii Konopnickiej.

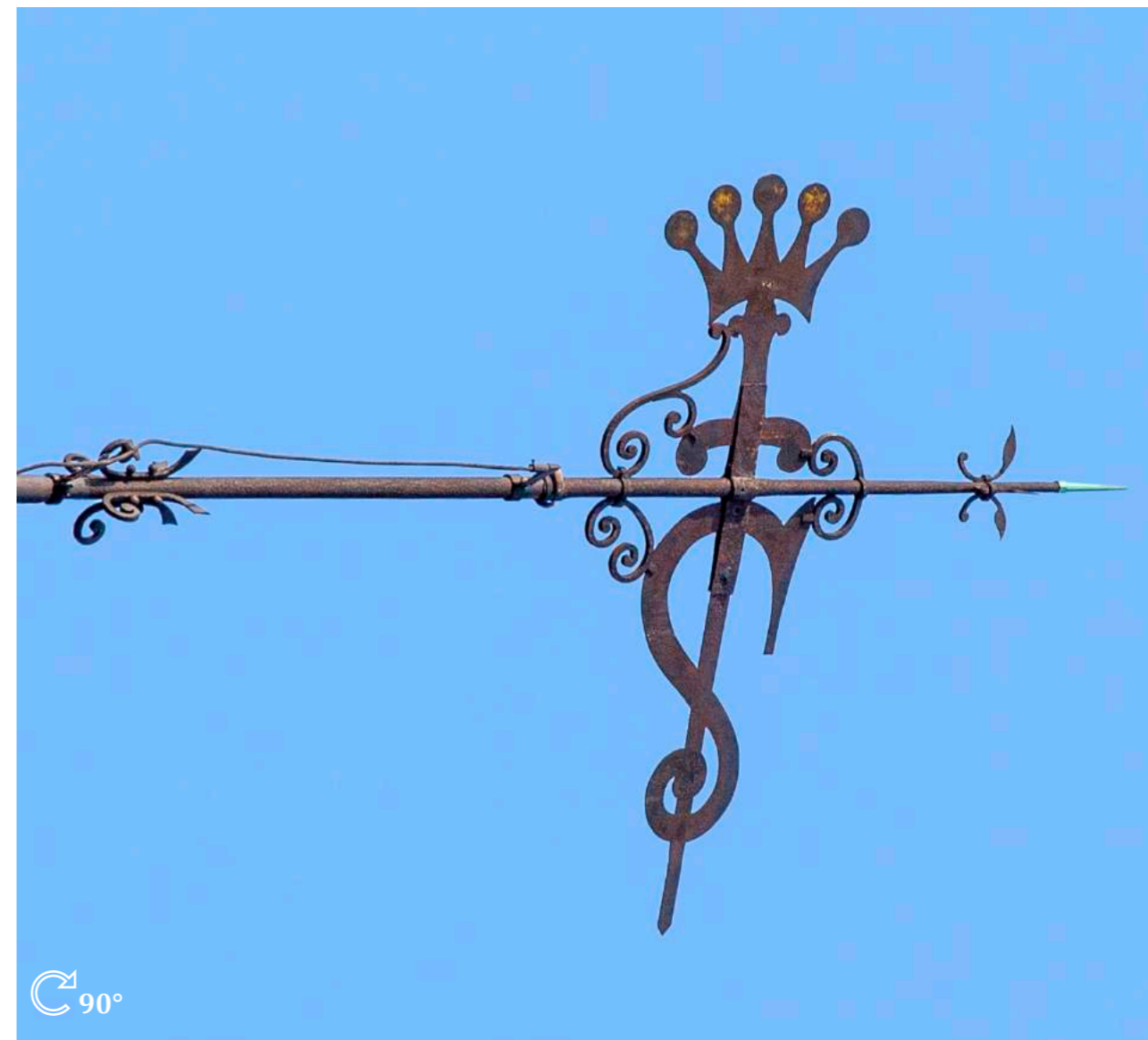
Maj w rozkwicie...

Ratusz widziany
od ulicy Stefana Batorego.
Uwagę zwraca
narożny podcień wejściowy
podparty jedną kolumną.

Wiatrowskaz (anemoskop) wieńczący iglicę Ratusza.

Wiatrowskaz zawiera elementy herbu Skawiny. Są nimi: litera „S” (krzywaśń) opleciona wokół zwróconego ostrzem ku dołowi miecza oraz otwarta korona.

Fragment Rynku widziany z Sali Posiedzeń Rady Miejskiej. Po rewitalizacji plac ten został oddany do użytku 22 września 2012 roku.

Kościół pw. św. Apostołów Szymona i Judy Tadeusza w Skawinie widziany nocą oraz okalające budowlę figury Świętych. Wątki murowe wcześniejszej gotyckiej świątyni są obecnie niewidoczne.

Hełm wieżyczki kruchty.
W oddali – wschód Księżycy.

Kościół p.w. Ofiarowania Najświętszej Maryi Panny, zwany „małym kościółkiem”, powstał w XVII wieku na miejscu wcześniejszej niewielkiej przyszpitalnej świątyni lub kaplicy. Pod koniec XVIII wieku został przebudowany. Jest budowlą barokową, orientowaną, jednonawową, z półkolistą absydą.

W ołtarzu o formach barokowych znajduje się obraz *Ukrzyżowanie*, datowany – zależnie od ustaleń – na rok 1570 lub 1640. Dzieło to jest podobne do obrazu autorstwa weneccjanina Piotra z ołtarza głównego Katedry Wawelskiej (obraz eksponowano w niej od połowy wieku XVI do końca lat 40. XVII stulecia).

Drewniany krzyż zlokalizowany od strony ulicy Korabnickiej.

Detal pomnika – pieczęć z orłem piastowskim.

Pomnik króla Kazimierza III Wielkiego projektu prof. Czesława Dźwigaja, zlokalizowany w Parku Miejskim. W dłoni Władca trzyma akt nadania Skawinie praw miejskich (22 maja 1364 roku). Pomnik odsłonięto 6 czerwca 2009 roku. Mierzy $\approx 3,6$ metra.

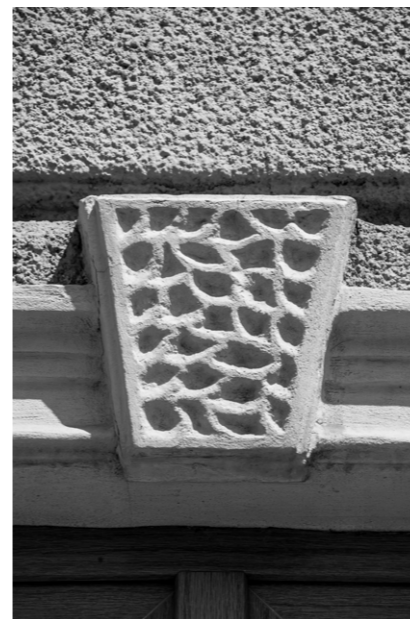

Figurka św. Floriana usytuowana na fasadzie budynku Ochotniczej Straży Pożarnej Skawina 1. Jednostka powstała w roku 1878.

Element zdobiący werandę
budynku przy ulicy
Adama Mickiewicza 7A.

Maszkaron zdobiący
fasadę budynku przy ulicy
Mickiewicza 7A
tajemniczo uśmiecha się
do przechodniów...

Element dekoracyjny zdobiący
fasadę siedziby Policji w Rynku.

Element dekoracyjny okna
na fasadzie Ratusza.

„Kosz” w parku czeka na kolejny „rzut za trzy”.

Drewniany mostek zdobi Park Miejski imienia Marszałka Józefa Piłsudskiego. Historia Parku rozpoczęła się 16 marca 1927 roku. Obecny wygląd zawdzięcza rewitalizacji.

Skalka dla początkujących wspinaczy.

Ptasi mieszkaniec parku na przedwieczornym spacerze...

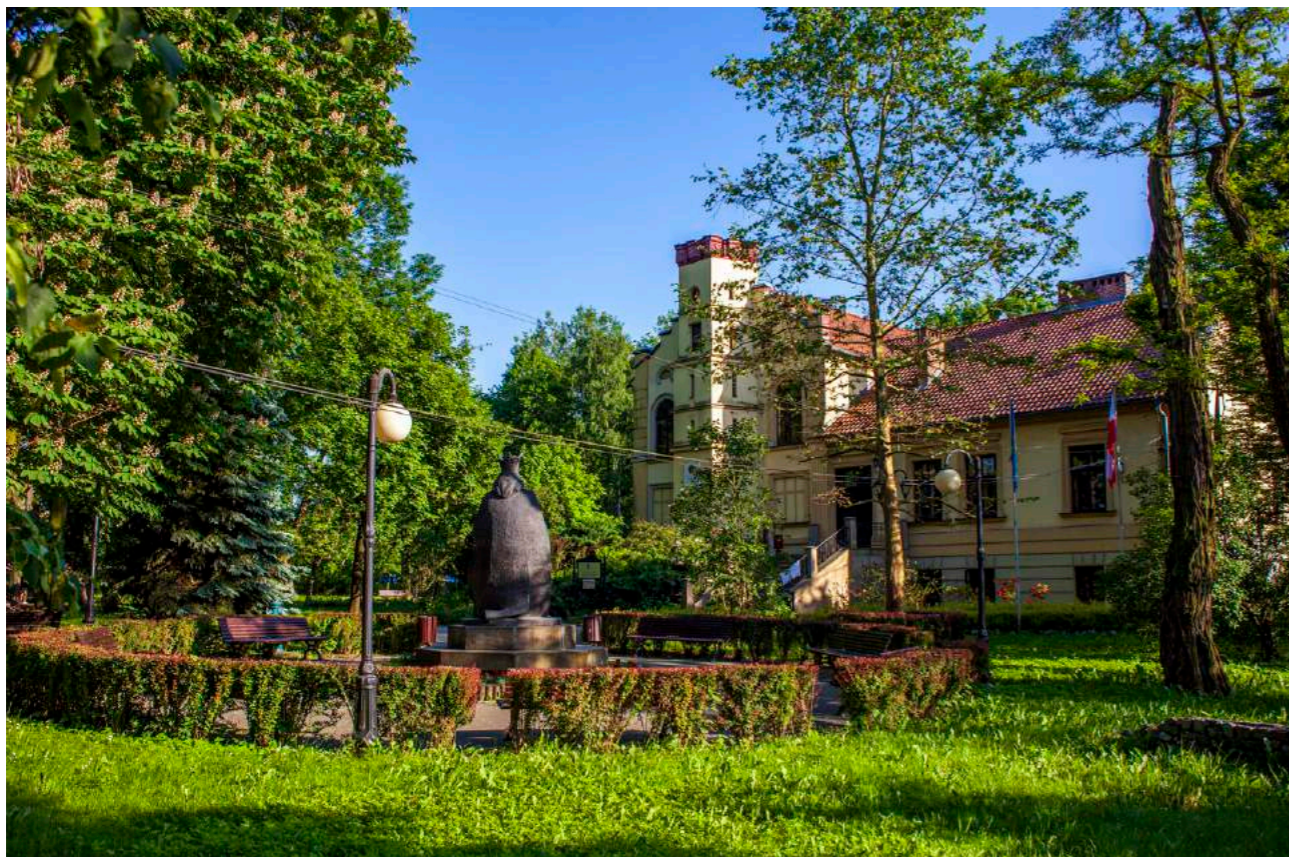
Szpaler wysmukłych drzew
zamyka kompozycyjnie Park Skawiński
od strony południowej.

Starorzecze Skawinki w barwach jesieni
(listopad 2019 roku).

Wierzby na Błoniach Skawińskich.

Zlokalizowany w Parku Miejskim Pałac „Sokół” został wybudowany w latach 1904-1906 z inicjatywy Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”. Projektantem budynku był Wincenty Koczarkiewicz. Przed wejściem znajduje się otoczony kwiatami pomnik polskiego Władcy.

Pałac „Sokół” — element zwieńczenia ściany szczytowej zachodniej.

Dwór rodziny Ludwikowskich, zlokalizowany przy ulicy Adama Mickiewicza 26, jest obecnie siedzibą Muzeum Regionalnego oraz Biblioteki Pedagogicznej. Ponad dekadę temu dworek przeszedł remont generalny. Do ponownego użytku został oddany 19 lutego 2010 roku.

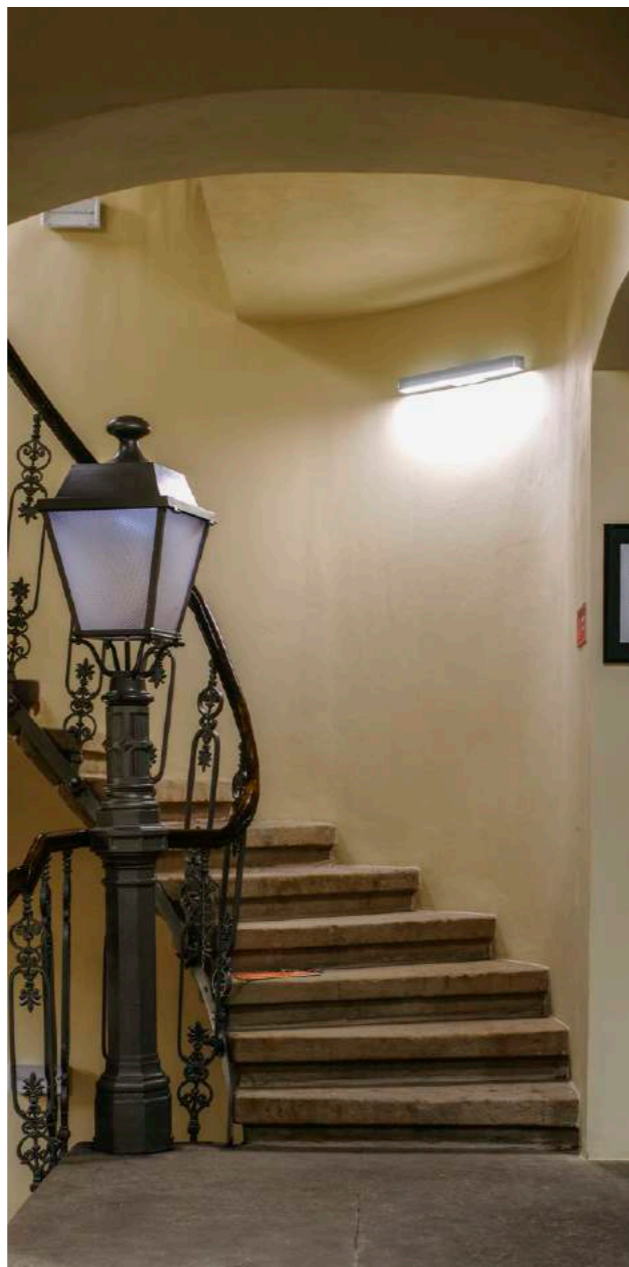

Element informacyjno-dekoracyjny na fasadzie dworu. Uwagę zwraca rozbudowana ornamentyka roślinna, ujęta w wieniec data roczna oraz twarz o spokojnym spojrzeniu.

Od roku 2020 siedziba Miejskiej Biblioteki Publicznej mieści się w XIX-wiecznym budynku dawnego dworca kolejowego. Budynek przeszedł generalny remont. Dzięki licznym zabiegom projektanckim udało się połączyć nowoczesne rozwiązania funkcjonalne z architekturą sprzed ponad stu lat.

Niezwykłe fotogeniczne wnętrza Biblioteki. Schody prowadzą do wiedzy, latarnia oświetla wędrowcom drogę...

Wejście główne do Biblioteki. Idąc w prawo znajdziemy się w kawiarni Live-Book Cafe. Możemy tam napić się kawy i obejrzeć aktualną wystawę prac plastycznych.

W ujęciu z góry schody biblioteki kształtem przypominają spiralę Fibonacciego.

Ulica Kazimierza Wielkiego, dom Henryka Różyckiego (1873–1938) – autora powieści *Umarła Babka w Skawinie* (1911) oraz monografii miasta. Staraniem TPS w latach 2014–2019 ukazały się pozostające w rękopisach powieści: *Rok 1863 w Skawinie*, *Baster* oraz *Gruzy*. W roku 2020 na łamach „Informatora TPS” ukazały się obszerne fragmenty monografii (numer 100).

Dom Henryka Różyckiego, widok od strony południowej. Wnętrze doświetla szerokie trójdzielne okno.

Dwór w Korabnikach, widok od strony wschodniej. Obiekt został wzniesiony w połowie XVI wieku. Swoj obecną wygląd zyskał po przebudowie w końcu XIX stulecia. Do początku lat 80. ubiegłego wieku był użytkowany przez AGH. Obecnie należy do prywatnego właściciela. Uwagę zwraca drewniana weranda.

Dwór rodziny Dzieduszyckich w Radziszowie — późnoklasycystyczny budynek powstały w I połowie XIX wieku. W latach 2011–2013, dzięki wsparciu funduszy z UE, przeszedł gruntowny remont.

Na pierwszym planie — dwór widziany od strony południowej. W dali widać wieżę kościoła parafialnego pod wezwaniem św. Wawrzyńca w Radziszowie.

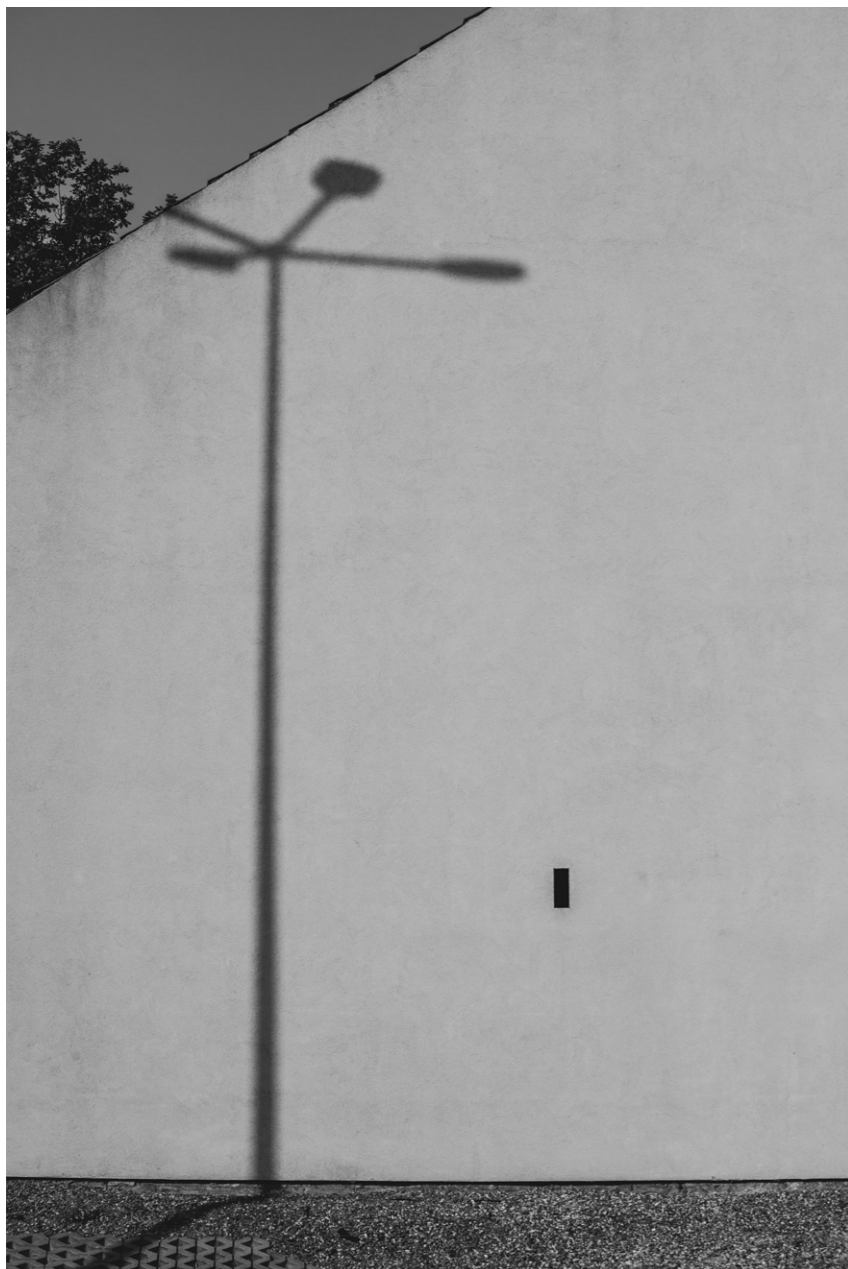

Otoczony zielenią budynek Ośrodka Kulturalno-Rekreacyjnego „Gubałówka” (ulica Spacerowa 4). Na gości czekają tu dwa baseny, brodzik ze zjeżdżalnią dla najmłodszych oraz dużo wolnej przestrzeni. Ośrodek jest obiektem CKiS.

Ulica Węgierska 3. Szyld na fasadzie nieistniejącego już Kina „Piast” przywołuje na myśl czasy, w których filmy powstawały na taśmie celuloidowej, a po bilety stało się w niemałych kolejkach...

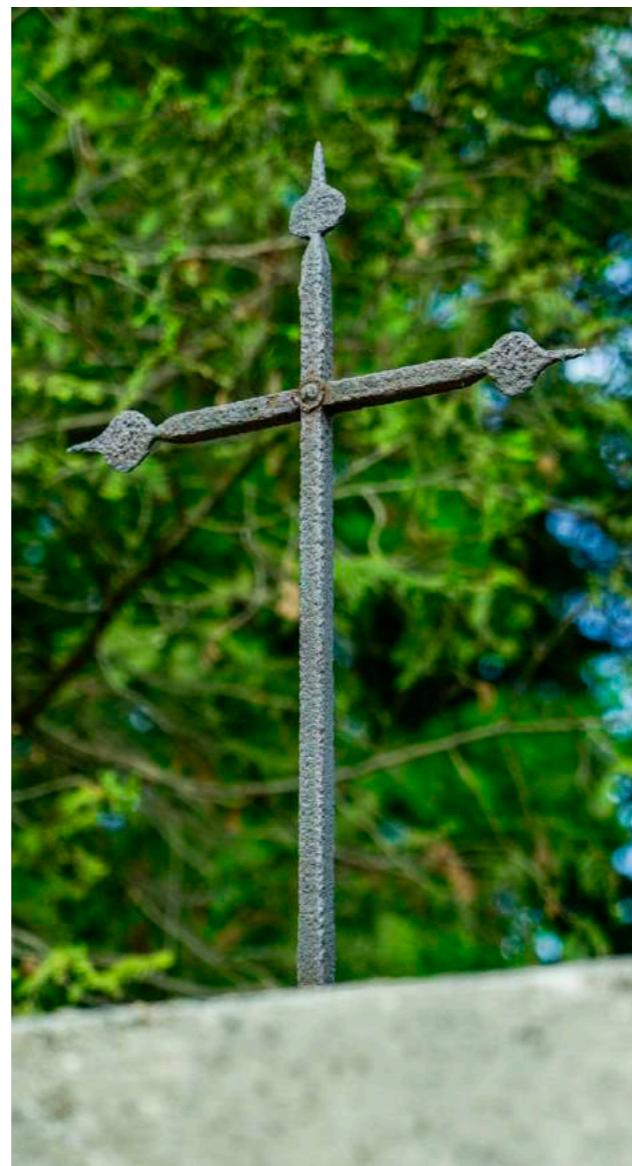
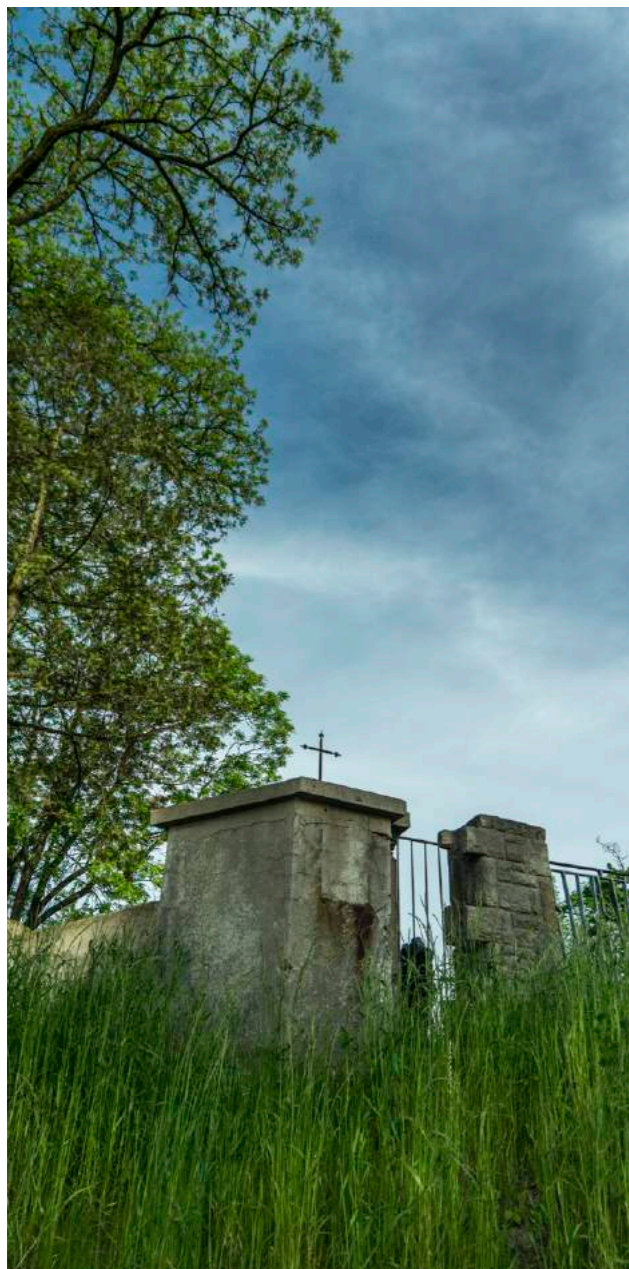
Gra cieni...

„W stronę słońca”. Ulica Adama Mickiewicza
widziana od strony zachodniej.

Mosty na Skawince:
drogowy i kolejowy.
W oddali widać kominy
Elektrowni CEZ Skawina S.A.

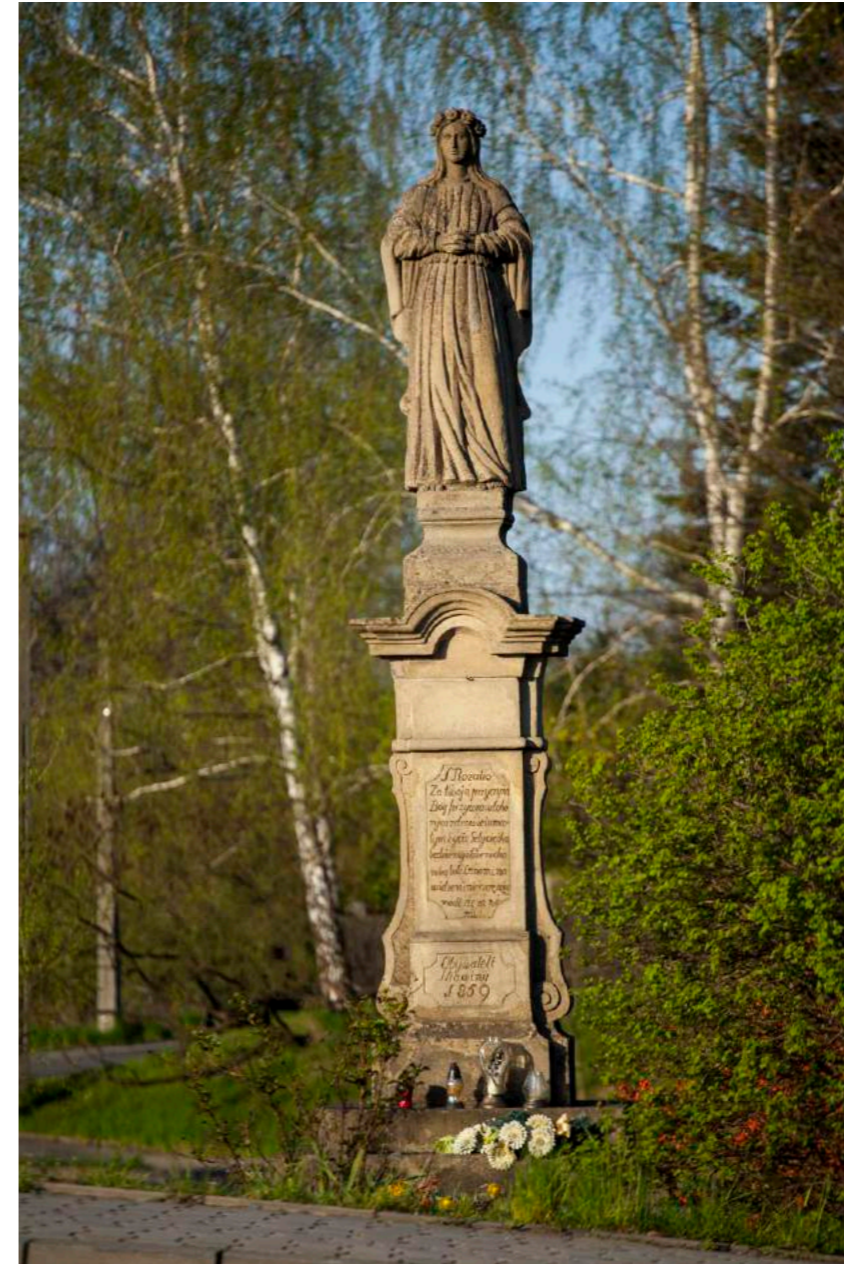
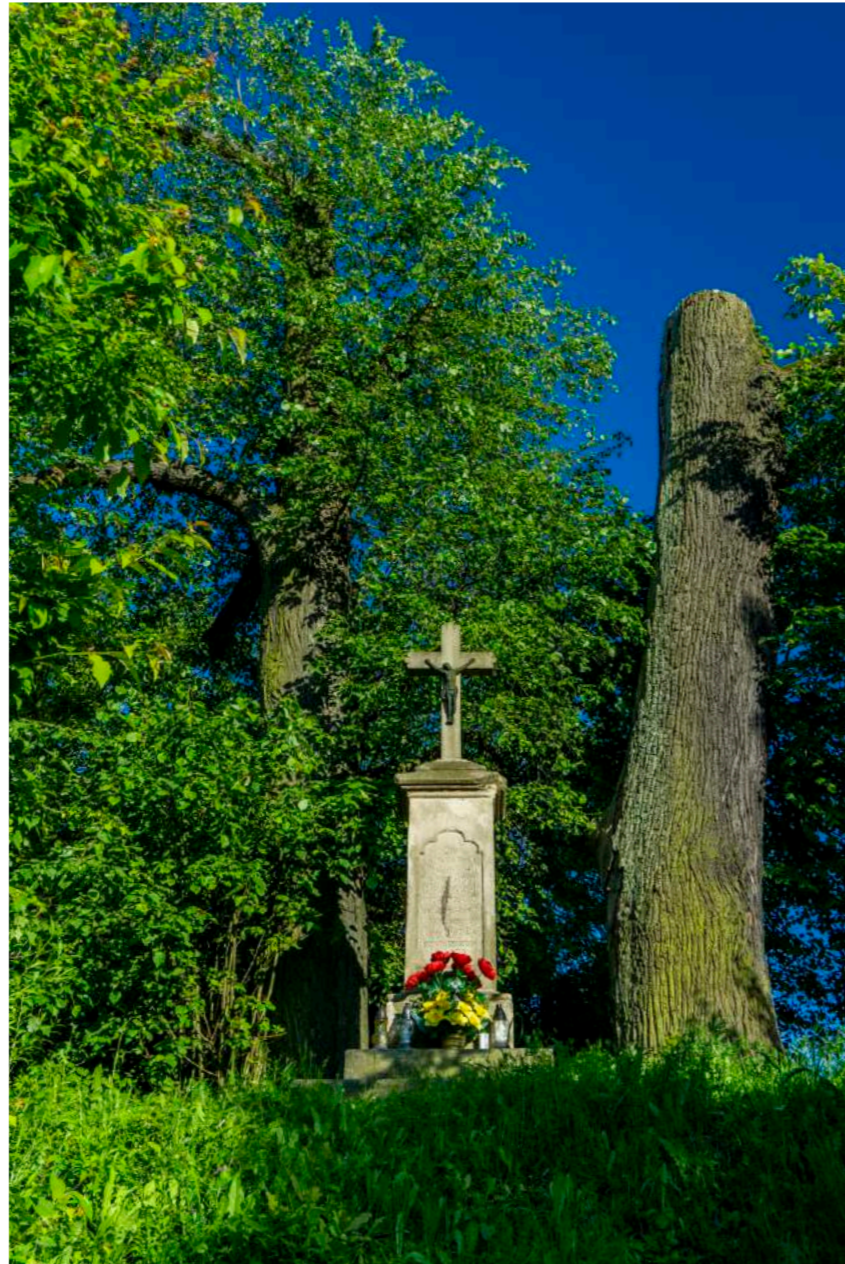

Cmentarz parafialny w Skawinie.
Obok: miejsce lokalizacji dawnej bramy cmentarnej.
Powyżej: detal z ogrodzenia.

Nagrobek Oleńki Lewik (1910–1913) odrestaurowany w roku 2013 dzięki staraniom TPS.

Na skrzyżowaniu ulic Krakowskiej i Lipowej dojrzeć można słupową kapliczkę z roku 1873. Inskrypcja głosi: „Oto krzyż i męka, kłaniamy Ci się Panie Jezu Chryste i błogosławimy Tobie żeś przez krzyż i mękę odkupił świat, Fundatorowie Józef i Rozalia Hachorkiewiczowie r. 1873”.

Na rogatkach Skawiny znajduje się słupowa kapliczka p.w. św. Rozalii († 1170 r.) – orędowniczki z Palermo, chroniącej wiernych przed epidemiami. Kapliczka została ufundowana w roku 1859. Inskrypcja głosi: „Święta Rozalio, za Twoją przyczyną Bóg przywracał chorym zdrowie, umarłym życie. Gdy ciężką będziemy złożeni chorobą lub innymi nawiedzeni nieszczęściami – módl się za nami”.

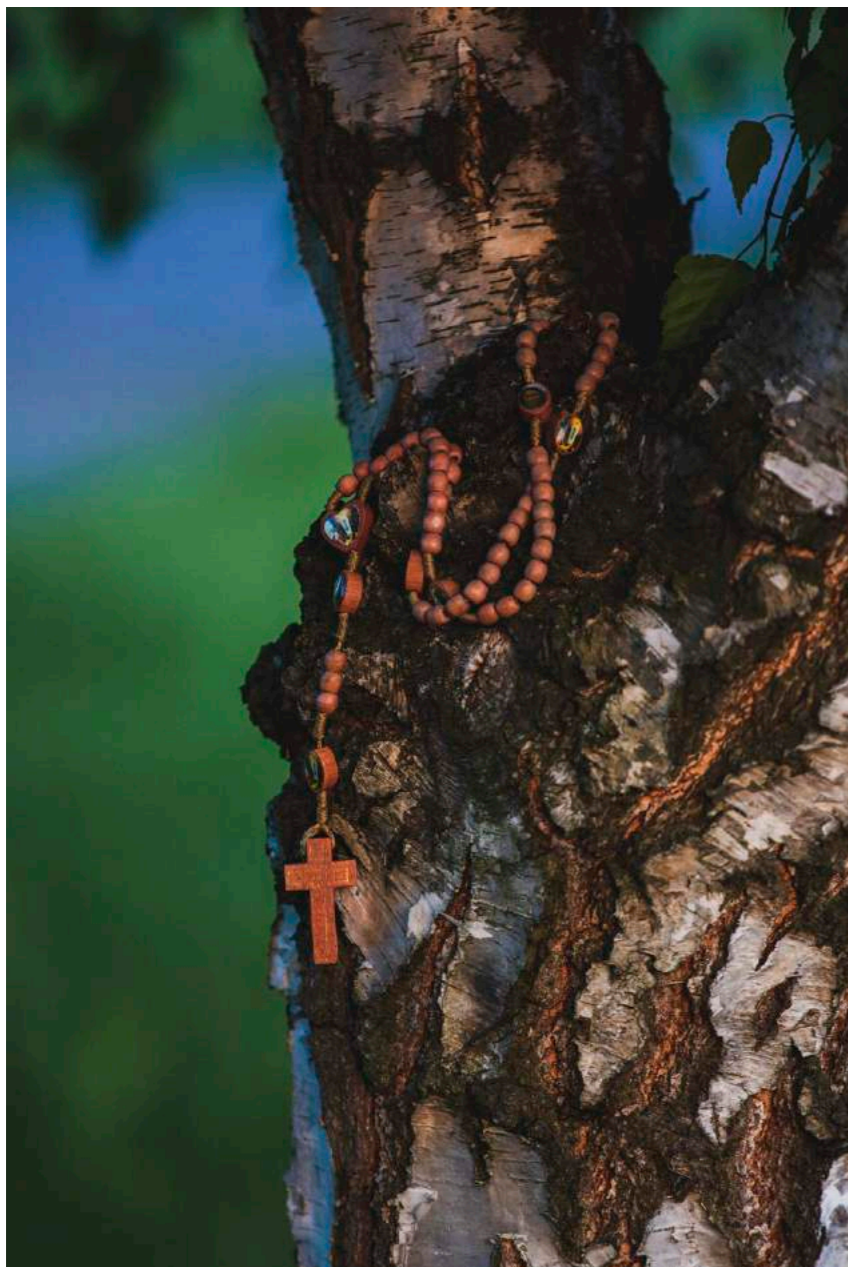

↑ Kapliczka „Latarnia umarłych” zlokalizowana przy skrzyżowaniu ulic: Korabnickiej i Mikołaja Kopernika.

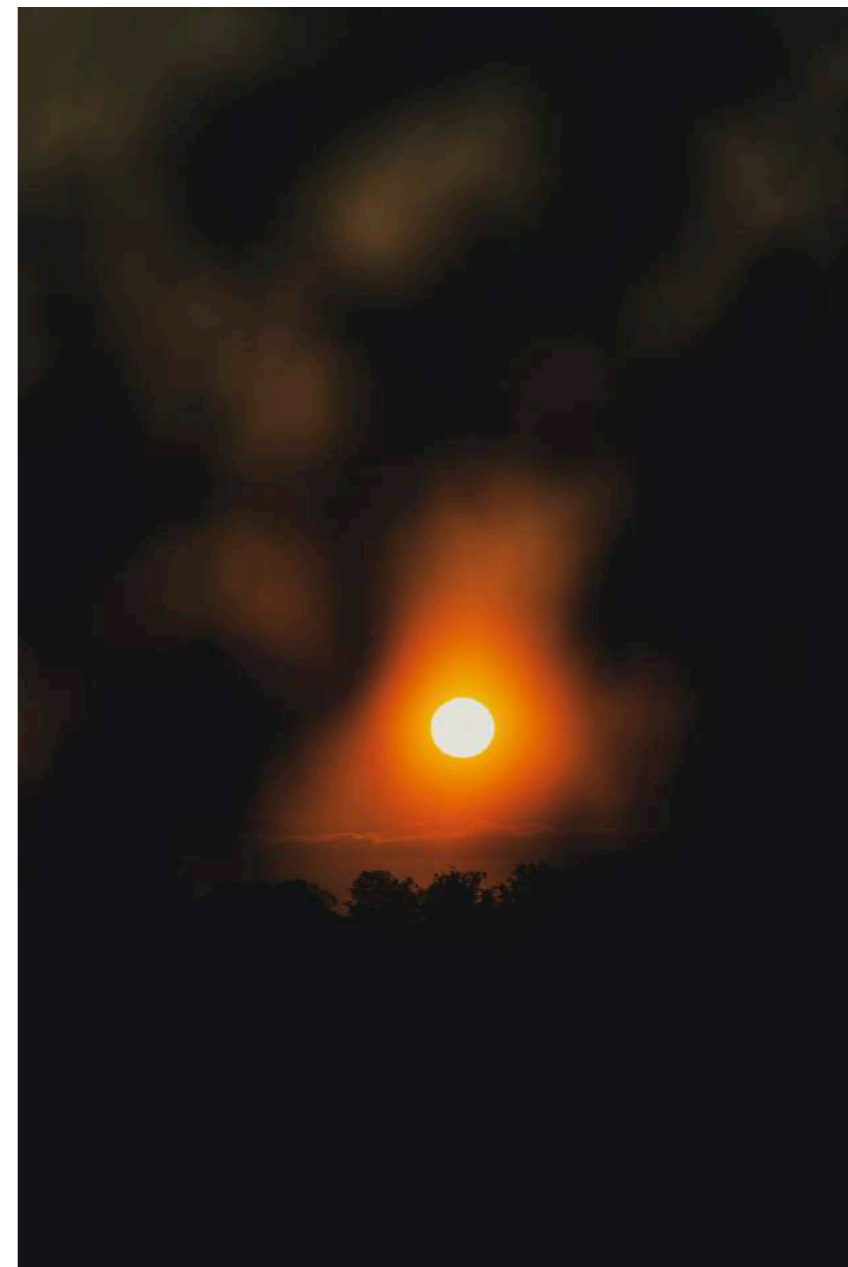
Kapliczka Mikułów z 1865 roku znajduje się przy ulicy Korabnickiej (naprzeciwko domu numer 78). Jej fundatorami byli Jan i Agnieszka Mikułowie. Inskrypcja głosi: „Na chwałę bożą te figurkę postawił Jan Mikuła i Agnieszka żona Jego, pod Twoją obronę uciekamy się, Święta Boża Rodzicielko 1865”.

Kapliczka domkowa zlokalizowana przy ulicy Korabnickiej 107. Warto odwiedzić to miejsce wiosną, gdy rozkwitną otaczające kapliczkę drzewa...

Różaniec zawieszony
na drzewie przed cmentarzem
w Korabnikach.

Słońce nad Korabnikami.

Siła przyrody. Las radziszowski pochłania parking...

Marcin KANIA urodził się w 1980 roku w Krakowie. Jest doktorem nauk humanistycznych w dziedzinie literaturoznawstwa, projektantem książek i okładek. W latach 2009–2017 był redaktorem naczelnym pisma Uniwersytetu Pedagogicznego „Konspekt”. W roku 2018 powołał do istnienia internetowe pismo „mgFoto Magazyn”. Zawodowo zajmuje się digitalizacją i reprografią tekstów drukowanych oraz materiałów ilustracyjnych. Jest także wykładowcą przedmiotów związanych z fotografią oraz DTP. Naukowo interesuje go historia drukarstwa, dzieje polskiej i obcej myśli projektanckiej, literatura piękna oraz fotografia. Opiekuje się twórczością Antoniego Euzebiusza Balickiego i Henryka Różyckiego. Należy do Fotoklubu RP, jest współpracownikiem „Gazety Myślenickiej”. W bieżącym roku opublikował zbiór esejów pt. *Za pomocą światła. O fotografiach i fotografii* oraz przygotował wystawę *Po zachodzie słońca*, eksponowaną w Bibliotece Miejskiej w Skawinie. Laureat Złotego Medalu Fotoklubu za działalność twórczą, popularyzatorską i edukacyjną.

foto Krzysztof Kwiatkowski

Publikacja współfinansowana ze środków budżetu Gminy Skawina
Urząd Miasta i Gminy Skawina — www.gminaskawina.pl